

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу

Рівень освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітня програма «Освітні, педагогічні науки»

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Спеціальність	<u>011 Освітні, педагогічні науки</u>
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий)
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2 курс, 3 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Практичні заняття – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?%20mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=81&id_cou=3113

2. Опис дисципліни

Мета: забезпечити засвоєння аспірантами наукових знань про витоки і тенденції розвитку зарубіжної вищої школи, головні парадигми та концепції підготовки фахівців для її потреб і на цій основі формування професійної компетентності майбутніх викладачів ЗВО України.

Завдання:

-сформувати цілісну систему знань про витоки, становлення, особливості розвитку зарубіжної вищої освіти, обґрунтувати їхню детермінованість соціально-економічними, політичними та культурними факторами;

- схарактеризувати тенденції розвитку та структуру сучасної вищої школи у розвинених країнах світу;

- розкрити особливості, зміст і технології підготовки фахівців для зарубіжної вищої освіти у різні періоди її функціонування;

- виявити спільне й відмінне у підготовці фахівців для закладів вищої освіти різних типів провідних держав зарубіжжя й України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

знати:

- особливості розвитку і стан теорії та практики вищої освіти у розвинених зарубіжних державах світу;

- традиції та сучасний досвід оновлення системи підготовки фахівців для закладів вищої освіти зарубіжжя;

- зміст, форми і методи професійної підготовки фахівців для вищої освіти у провідних державах світу;

- моделі управління підготовкою фахівців для закладів вищої освіти європейського та позаєвропейського освітнього просторів.

уміти:

- аналізувати досвід і проблеми вищої школи розвинених країн світу;

- порівнювати практику зарубіжних та українських ЗВО у галузі підготовки майбутніх викладачів;

- застосовувати набуті теоретичні знання у практиці майбутньої

науково-педагогічної діяльності, у процесі розв'язання практичних завдань у різних організаційних формах навчання;

- здійснювати науково-пошукову діяльність у галузі підготовки фахівців для зарубіжної й української вищої освіти;

- самостійно працювати з освітніми документами та літературою, дотичною до навчального курсу

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти/педагогіки у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і вдосконалення цілісних знань та фахової практики.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями.

ЗК 2. Здатність до розуміння предметної галузі, професійної діяльності зі спеціальності, генерування нових ідей при розв'язанні дослідницьких завдань.

ЗК 4. Здатність планувати і здійснювати дослідницьку й інноваційну діяльність, вирішувати науково-дослідницькі проблеми.

ЗК 6. Здатність презентувати результати досліджень українською та однією з іноземних мов європейського простору.

ЗК 7. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, виявляти власну світоглядну позицію щодо отриманої інформації.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 1. Володіння знаннями у сфері освіти/педагогіки, зокрема про її основні концепції, методики, технології; розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань про систему освіти; оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

СК 2. Здатність аналізувати, систематизувати й узагальнювати результати наукових досліджень у сфері освіти/педагогіки. досягати наукових результатів, що репрезентують нові знання.

СК 3. Здатність до застосування новітніх теорій, технологій і методів науково-педагогічного дослідження для розв'язання комплексних проблем у сфері освіти/педагогіки.

СК 4. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний і емпіричний аналіз проблем психолого-педагогічних наук, оцінювати та забезпечувати якість наукових досліджень.

СК 5. Здатність ініціювати, розробляти і реалізувати комплексні та дотичні міждисциплінарні проекти у галузі освіти/педагогіки.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 2. Здатність поглиблювати, переоцінювати існуючі знання, здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей.

ПРН 3. Аналізувати й застосовувати науковий доробок українських і зарубіжних учених, фундаментальні концепції та теорії у професійній сфері.

ПРН 4. Знати систему організації освітнього процесу в закладі вищої освіти.

ПРН 5. Уміти започатковувати, планувати, реалізувати і коригувати послідовний процес наукового дослідження, демонструвати дослідницькі навички в галузі освіти/педагогіки.

ПРН 6. Уміти розробляти комплексні наукові проекти у галузі освіти/педагогіки та кваліфіковано реалізувати їх.

Структура курсу

Обсяг навчальної дисципліни 90 годин

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	Освітні, педагогічні науки	2	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год		
	лекції	практич ні	сам. роб.

		заняття	
<p>Тема 1. Становлення і розвиток вищої освіти у світовому вимірі.</p> <p>Мета, завдання, специфіка навчального курсу «Підготовка фахівців для вищої освіти у провідних країнах світу».</p> <p>Витоки зарубіжної вищої освіти. Соціально-економічні, політичні і культурно-освітні фактори виникнення перших закладів високої освіти у древніх цивілізаціях.</p> <p>Становлення і розвиток університетської освіти. Зміст освітнього процесу в середньовічних університетах.</p> <p>Особливості організації та змісту вищої освіти у провідних державах світу у XVII – XX ст.</p>	4		
<p>Тема 2. Провідні стратегії розвитку сучасної зарубіжної вищої освіти.</p> <p>Сутність процесів інтеграції та глобалізації і їх вплив на розвиток вищої освіти.</p> <p>Орієнтація на неперервну освіту, продовження її обов'язковості після школи як тенденції сучасної зарубіжної освіти.</p> <p>Підвищення ролі університетів у розвитку національних і європейських культурних цінностей.</p> <p>Тенденція урізноманітнення закладів вищої освіти, створення і розвиток нових типів ЗВО у провідних державах Заходу.</p> <p>Причини, особливості та зміст тенденції здобуття вищої освіти за межами національного освітнього простору.</p>	2		
<p>Тема 3. Болонський процес у системі реформування європейської вищої освіти.</p> <p>Провідні чинники та сутність європейської інтеграції у системі вищої освіти.</p> <p>Основні етапи Болонського процесу та його ключові позиції.</p> <p>Особливості організації освітнього процесу у ЗВО згідно з документами Болонської освітньої співдружності.</p> <p>Європейська кредитно-трансферна й акумулююча система організації навчального процесу: характерні особливості й умови ефективного використання.</p> <p>Відображення проблем професійної підготовки фахівців для вищої освіти у документах і матеріалах Болонського процесу та інших міжнародних освітніх актах початку XXI ст., зокрема в Міжнародній стандартній класифікації освіти</p> <p>Заклади вищої освіти України у Болонському процесі: проблеми та перспективи реалізації мети і завдань інтеграції національної вищої освіти у європейський освітній простір.</p>	4		
<p>Тема 4. Особистість викладача вищої школи в сучасному міжнародному вимірі.</p> <p>Місце і роль викладача в освітньому процесі зарубіжної вищої школи та вимоги до нього в історичній</p>	2		

<p>ретроспективі.</p> <p>Сутнісна характеристика основних понять теми відповідно до сучасних міжнародних освітніх документів.</p> <p>Академічне навантаження викладача у сучасних ЗВО зарубіжжя. Сутність змін у вимогах і умовах праці викладачів вищої школи провідних зарубіжних держав.</p> <p>Особистісно-професійні якості педагога-викладача закладу вищої освіти зарубіжжя.</p> <p>Характеристика загальнокультурних і професійних компетентностей викладача ЗВО провідних держав світу.</p>			
<p>Тема 5. Організація та зміст підготовки фахівців для закладів вищої освіти розвинених країн світу на початку XXI ст.</p> <p>Сутність поняття «підготовка фахівців» для ЗВО.</p> <p>Концептуальні підходи до підготовки фахівців для зарубіжних ЗВО (гуманістичний, особистісно орієнтований, технологічний, контекстний, аксіологічний, компетентнісний, синергетичний).</p> <p>Зміст, форми, методи, принципи, методологічні підходи щодо конструювання моделі підготовки фахівців для сучасної вищої зарубіжної школи.</p> <p>Концепції та моделі підготовки викладачів дисциплін педагогічного циклу для ЗВО розвинених країн світу.</p>	2		
<p>Тема 6. Проблема якості підготовки фахівців для вищої освіти та шляхи її розв'язання у зарубіжній вищій школі.</p> <p>Сутність освітніх парадигм, фундаментальних принципів, методологічних підходів до упровадження нових форм, інноваційних технологій забезпечення якості підготовки фахівців для вищої освіти розвинених країн світу.</p> <p>Зміст європейських і позаєвропейських програм із підвищення якості підготовки майбутніх викладачів ЗВО.</p> <p>Моніторинг якості професійної підготовки фахівців закладів вищої освіти.</p> <p>Актуальність якості підготовки фахівців ЗВО зарубіжжя для української вищої освіти.</p>	2		
<p>Тема 7. Особливості контролю й оцінювання професійних знань і педагогічних компетентностей майбутніх фахівців вищої школи провідних держав світу.</p> <p>Функції, види та форми діагностування рівня освіченості майбутніх фахівців ЗВО.</p> <p>Особливості оцінювання результатів їхньої підготовки як важлива складова оцінних моделей зарубіжних країн.</p> <p>ЄКТС як чинник удосконалення знань, умінь і навичок майбутніх фахівців вищої школи.</p> <p>Використання зарубіжного оцінного досвіду в Україні.</p>	2		
<p>Тема 8. Управління процесом підготовки фахівців для закордонної вищої освіти.</p> <p>Особливості та зміст управління у ЗВО провідних держав світу.</p> <p>Автономія і підзвітність у системі зарубіжної вищої</p>	2		

освіти. Нормативно-правове регулювання процесу підготовки фахівців для вищої освіти розвинених країн світу. Система управління процесом підготовки фахівців для потреб вищої школи відповідно до педагогічних моделей цього процесу у провідних світових спільнотах.			
Тема 1. Вища освіта провідних держав світу на межі XX – XXI ст.		2	
Тема 2. Теоретичні засади і практика підготовки фахівців для вищої освіти у розвинених державах американського континенту.		2	
Тема 3. Зміст, форми і методи підготовки майбутніх фахівців для закладів вищої освіти країн ЄС.		2	
Тема 4. Особливості підготовки майбутніх фахівців для закладів вищої освіти провідних держав азійського континенту.		2	
Тема 5. Інноваційні моделі управління процесом підготовки фахівців для ЗВО держав Заходу.		2	

Тема 1. Особливості й тенденції розвитку вищої освіти в Російській і Австро-Угорській імперіях у XIX – на поч. XX ст			8
Тема 2. Моделі розвитку сучасної вищої освіти у державах Заходу.			8
Тема 3. Основні напрями і зміст реформ вищої освіти у розвинених країнах світу і в Україні та відображення в них проблем підготовки фахівців для ЗВО (порівняльний аналіз).			8
Тема 4. Альтернативні концепції та напрями підготовки фахівців для закладів вищої освіти зарубіжжя.			6
Тема 5. Зміст підготовки фахівців для потреб українських ЗВО у державах Заходу.			6
Тема 6. Дистанційна освіта у системі вдосконалення професійної майстерності фахівців зарубіжних ЗВО.			6
Тема 7. Особливості, зміст і способи оцінки професійних якостей фахівців у вищих школах держав українського пограниччя.			6
Тема 8. Внесок міжнародних організацій (ЮНЕСКО, Ради Європи та ін.) у стратегію розвитку вищої освіти та підвищення якості підготовки фахівців для її потреб.			6
Тема 9. Упровадження зарубіжної практики управління процесом підготовки фахівців ЗВО у практику української вищої школи.			6
Загалом	20	10	60

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів

Семінарсько-практичні заняття	25
Самостійна робота	15
Індивідуальні (творчі) завдання	10
Залікова робота	50
Максимальна кількість балів	100

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література	
Базова	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: <i>навч. метод. посіб.</i>/автор. кол. Завгородня Т. К., Нагачевська З. І., Савчук Б. П. та ін./за заг. ред. В. Стинської, Л. Прокопів. Івано-Франківськ. 2021. 430 с. 2. Буряк В. Викладач університету: вимоги до особистісних і професійних рис. <i>Вища школа</i>. 2010. №3-4. С. 11-35. 3. Международная стандартная классификация образования. 2011 год. / Ин-т статистики ЮНЕСКО. [Электрон. ресурс]. Режим доступа: http://www.uis.unesco.org/Education//Dokuments/UNESCO_GC_36-19_ISCED_RU.pdf. 4. Бакіров В. С. Університет і суспільство: <i>монографія</i>. Харків: ХНУ, 2011. 272 с. 5. Вища школа як соціальний інститут і механізм соціалізації молоді: <i>монографія/кер.</i> авт. кол. М. Михальченко. Київ: Пед. думка, 2012. 320 с. 6. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: <i>підручник</i> за мод. рейт. системою навчання [Рек. МОН]. Київ: ЦНЛ, 2018. 384 с. 7. Дебич М. А. Інтернаціоналізація вищої освіти. Світовий досвід: <i>монографія</i>. Ніжин: ПП Лисенко, 2019. 408 с. 8. Зарубіжна система вищої освіти: <i>навч. посіб.</i> / авт.-упоряд. М. І. Гагарін. Умань: ВПЗ «ВІЗАВІ», 2017. 102 с. 9. Зварич І. Оцінювання педагогічної компетентності викладачів США: досвід для вищих навчальних закладів України. <i>Вища школа</i>. 2013. №6. С. 83 – 91. 10. Концепція розвитку педагогічної освіти: <i>Наказ МОН України</i> від 16 липня 2018 р. №776. 11. Корсак К.В. Світова вища освіта: порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів: <i>монографія</i>. Київ: МАУП – МКА, 1997. 208 с. 12. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: <i>навч. посіб.</i> Київ: Знання, 2011. 486 с. 13. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: <i>навч. посіб.</i> Київ: ЦУЛ, 2007. 232 с. 14. Ортинський В. Педагогіка вищої школи : <i>навч. посіб.</i> М-во освіти і науки України, Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 471 с. 15. Педагогіка вищої школи: <i>навч. посіб.</i> / за ред. З.Н. Курлянд. 2-е вид. Київ: Знання, 2005. 398 с. 16. Почтов'юк А. Б. Вища освіта: методологічні основи раціональності управління: <i>монографія</i>. Кременчук: СВД Олексієнко В. В., 2014. 444 с. 17. Про вищу освіту. Закон України від 1.07.2014 № 1556 – VII. <i>Відомості Верховної Ради</i>. 2014. № 37 – 38. 18. Про освіту. Закон України від 5.09.2017р. <i>Відомості Верховної Ради</i>. 2017. № 38-39. 19. Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності: <i>монографія</i>. Київ: Вища школа, 1997. 180 с. 20. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: <i>навч. посіб.</i> Київ: Вища школа, 2005. 239 с. 21. Суліма Є., Шепелев М. Сучасна глобалістика: політика, освіта, культура. Київ: «М. П. Леся», 2012. 632 с. 22. Теоретичні та методичні засади управління підготовкою фахівців з педагогіки вищої школи на основі компетентісного підходу в межах Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу: <i>монографія</i> / Рябова З. В., Драч І. І., Приходькіна Н. О. та ін. Київ: ТОВ. «Альфа-реклама», 2014. 338 с. 23. Туркот Т.І. Психологія і педагогіка вищої школи: <i>навч. посіб.</i> [Рек. МОН]. Херсон: Олді-плюс, 2013. 516 с. 	

Допоміжна

24. Енциклопедія освіти / гол. ред. В.Г. Кремень. Київ : Юніком Інтер, 2008. 1040 с.
25. Козак Н.Л., Шоробура І. М. Університетська освіта: *навч. посіб.* Львів: Новий світ – 2000, 2011. 180 с.
26. Мороз І.В. Кредитно-модульна система організації навчального процесу: довід. для студ. Київ: Освіта України, 2005. 90 с.
27. Нагачевська З. Вища освіта української молоді у змісті діяльності представників Східної Галичини в австрійському парламенті наприкінці ХІХ – на початку ХХ століть. *Освітні обрії*: наук. пед. журнал Івано-Франківського ІППО і ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». 2021. №1 (52). С. 16-21.
28. Нагачевська З. І., Джус О. В. Історія вищої освіти: *навч. метод. вид.* Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 52 с.
29. Нагачевська З. І. Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача: *навч. метод. вид.* Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 72 с.
30. Нагачевська З. І. Педагогічна освіта в Україні другої половини ХХ – початку ХХІ ст. у постатях її організаторів і визначних репрезентантів: *матеріали звітної наук. конфер. викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2019-й рік*/гол. ред. Цепенда І. Є.: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2020. С. 186-188.
31. Нагачевська З. Становлення і розвиток системи професійної підготовки та підвищення кваліфікації учителів у Східній Галичині. *Обрії*: наук. пед. журнал Івано-Франківського ОІППО. 2016. №1. С. 30-33.
32. Нейматов Я.М. Образование в ХХІ веке: тенденции и прогнозы. Москва: Алгоритм, 2002. 480 с.
33. Ржевська А. В. Управління сучасними західноєвропейськими університетами. Пед. науки: зб. наук праць. Херсон. 2009. Вип. LIV. С. 366 – 371.
34. Системы высшего образования стран Запада. Москва: Изд-во Ун-та Дружбы народов, 1991. Ч.1. 164с. Ч.2. 142 с.

Інформаційні ресурси

Національний Темпус-офіс в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://tempus.org.ua/uk/vyshha-osvita-ta-bolonskyj-proces.html>

Офіційний сайт Міносвіти і науки України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.

Офіційний сайт ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.unesco.org/>

Compulsory Education in Europe. 2011 / 12 [Електрон. ресурс]. Режим доступу: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/dokuments/compulsory_education/106_compulsory_education_EN.pdf

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика, вул. Бандери, 1, каб.510. (0342) 57-00-11 , https://kpibs.pnu.edu.ua kstuparyka@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Нагачевська Зіновія Іванівна
Контактна інформація викладача	zinoviia.nahachevska@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Загальні морально-етичні принципи та правила поведінки осіб, що навчаються та працюють в університеті визначаються Кодексом честі ДВНЗ «Прикарпатський національний
--------------------------	---

	<p>університет імені Василя Стефаника».</p> <p>Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості освітнього процесу визначається Положенням про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <i>URL:</i> https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Відпрацювання занять відбувається у системі d-learn.</p> <p><i>URL:</i> https://d-learn.pnu.edu.ua.</p>
Неформальна освіта	<p>Перезарахування результатів неформальної освіти відбувається згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.)</p> <p><i>URL:</i> https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf.</p>

Викладач:

Зіновія НАГАЧЕВСЬКА